

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Даниела Тодорова Йорданова,

Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий”
за дисертационния труд на Десислава Любомирова Стоимчева - Коларска
на тема: „Теоретико- експериментален модел за овладяване на
компетенции за общуване на чужд език в игрово-образователна среда”
за присъждане на образователна и научна степен „доктор“
в област на висше образование: 1. Педагогически науки,
професионално направление: 1. 2. Педагогика – Предучилищна педагогика

1. Структура на дисертационния труд

Текстът на дисертационния труд е от 296 страници, от които 17 страници са приложения. Текстът в дисертацията е структуриран логически в съответствие с изискванията за този вид научни съчинения – увод, изложение в три глави, заключение и изводи, литература. В основния текст са включени 3 схеми, 26 таблици и 53 диаграми. Библиографията включва 182 литературни източници, от които 114 на кирилица, 40 на латиница и 28 интернет-източника.

2. Съдържание на дисертационния труд

В увода синтезирано и убедително е защитена актуалността на проучваната проблематика. Точно са дефинирани целта, задачите и хипотезата на изследването. Конкретизирани са и параметрите на изследователската програма. Посочени са използваните изследователски методи, които са адекватно подбрани за постигането на поставената цел и задачи, както и за потвърждаване на приетата хипотеза.

В **първа глава** Десислава Коларска убедително анализира в теоретичен план изследваната проблематика. На основата на дефинираните от Европейската комисия ключови компетенции за учене през целия живот, тя насочва вниманието си към предучилищното образование като основополагащо за придобиването им. В този контекст се коментират подходите, методите, формите, адекватни за успешно реализиране на ранно чуждоезиково обучение. С оглед на това се представят авторски концепции (Дюли, Бърт, Големан, Гюров, Шопов, Стефанова, Ангелов, Гюрова, Протасова, Алексиева, Шалпо, и др.) Специално място се отделя на значението на афективния филтър в обучението по чужд език и хипотезите на Крашън, в чиято основа са емоциите и създаването на благоприятна атмосфера за обучение. По-нататък се анализират чуждоезиковото обучение и комуникацията на чужд език. В последния параграф на първа глава се разглежда значението на игровизацията за образованието на XXI век (Карлсън – Пейдж, Н., Гюрова,

В., Спиридонова, Л.). Компетентно са изяснени ключови термини и теоретични постановки, които са основни за игрово-образователните чуждоезикови ситуации в експерименталния интерактивен модел.

Във **втора глава** точно се описва организацията и методиката на експерименталното изследване. В параграф 2.1. на тази глава се уточняват целта, хипотезата и задачите, а в параграф 2.2. - методите и етапите му. Конкретизирани са предметът, обектът и методите на експерименталното изследване, както и подходите при обосноваване на експерименталния модел. В параграф 2.3. са определени критериите и показателите на изследването. Обособени са три критерия, като всеки е с по четири показателя. Чрез тях се оценяват компетенции за общуване на английски език на деца от 5 – 7-годишна възраст в условията на игрово-образователна среда. В параграф 2.4. са описани организационните параметри на изследването – етапите, през които преминава. Основно място е отделено на експерименталния модел, който е интерактивен модел от игрови ситуации за ранно усвояване на английски език и включва съдържателни и организационни параметри, необходими за овладяването на компетенциите за общуване. Подробно е описана и организационната програма за прилагането на модела, която включва подготовка на 64 ситуации по английски език за 5 – 6-годишните и 64 – за 6 – 7-годишните, които са разделени тематично. Подробно са представени целите, компетенциите, интегрираните направления и моделите на игрово взаимодействие по ситуации.

В **трета глава** се извършва детайлен сравнителен анализ на резултатите на контролната и експерименталните групи по приложените 12 диагностични процедури и изведените критерии и показатели. Броят на изследваните деца е общо 465. Те са разпределени в три групи според равнището на усвоеност на английски език. Организацията и етапите на експеримента, извършен от Десислава Коларска, отговарят на изискванията за такъв вид изследване. Опирайки се на добре обоснована методологическа основа, авторката прави умел избор на статистическите методи на експерименталното си изследване, което ѝ дава възможност да изведе и анализира статистически реални и значими резултати. При сравняване на средните стойности от контролния експеримент на етап „изход” по всички критерии в трите изследвани групи се достига до извода, че двете експериментални групи, които са обучавани по експерименталния модел, са повишили средните стойности повече, отколкото контролната група, която е обучавана по различен модел.

Заключението и изводите убедително доказват, че изследването е реализирало поставената цел и задачи. Използваната литература е богата и адекватна на проучваната проблематика. Литературните източници са коректно цитирани. Приложенията успешно илюстрират

експерименталната дейност, като детайлизират проведените диагностични процедури.

Авторефератът съответства на структурата и съдържанието на дисертацията.

3. Научни приноси

Основните научни приноси на докторантката са както с теоретичен, така и с практико-приложен характер.

Теоретични приноси

1. Обобщават се приоритети за ранно чуждоезиковото обучение въз основа на извършен сравнителен анализ на актуални теоретични концепции, както и анализ на предлагани методи за осъществяването му при децата в предучилищна възраст.

2. В съдържателен план са определени образователните приоритети на афективния филтър, като се утвърждават модели на технологията на игрово взаимодействие в тяхната взаимовръзка при водещата роля на емоционално-филтриращия модел.

3. Разработен е теоретико-експериментален модел за ранно чуждоезиково обучение, основан върху афективния филтър чрез система от игрово-образователни ситуации на чужд език.

4. Систематизирани са компетенциите при усвояване на английски език, обусловени в игровите моделни технологии от компетенциите за комуникация и от социалните компетенции според изискванията на ЕКР/НКР за подготвителните за училище групи.

Практико-приложни приноси

1. Апробиран е експериментален модел за ранно чуждоезиково обучение, основан върху афективния филтър чрез система от игрово-образователни ситуации на чужд език, систематизирани в комбинация от технологични игрови модели - емоционално-филтриращ, информативно-когнитивен, социално-обвързващ и функционално-делови. Моделът е тематично интегриран с основни направления в предучилищен образователен етап.

2. Представен е авторски инструментариум за формиране на компетенции на чужд (английски) език на 5 – 7-годишни деца.

3. Описана е формираща система от игрово-образователни ситуации за поддържане на тънък афективен филтър с цел усъвършенстване на чуждоезиковата компетентност на 5–7-годишни деца чрез моделни технологии за приобщаването им към друга европейска култура.

4. Експерименталният модел е подходящ за включване в образователни програми по чужд език в предучилищен образователен етап чрез извеждане на преден план на комплекс от емоции в общуването посредством играенето.

4. Публикации, свързани с дисертационния труд

Публикациите на Десислава Коларска, свързани с проблематиката на дисертационния труд, са 5 и отговарят на изискванията. Те са публикувани в научни сборници, включително и на английски език. Докторантката представя и 18 публикации в съавторство по програмната система „АБВ@игри“, които са във връзка с тематиката на дисертацията.

5. Заключение

Разработеният дисертационен труд от Десислава Любомирова Стоимчева - Коларска „Теоретико- експериментален модел за овладяване на компетенции за общуване на чужд език в игрово-образователна среда” е цялостен и с приносен характер за методиката на ранното обучение по чужд /английски език/ в предучилищен образователен етап. Изложението е структурирано по подходящ начин и дава добра представа за логическия замисъл и реализирането на изследването. Дисертационният труд е с доказана хипотеза и изпълнени задачи. Извършена е задълбочена изследователска работа. Това ми дава основание убедено да дам положителна оценка и да предложа на уважаемото научно жури да й присъди образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление: 1. 2. Педагогика – Предучилищна педагогика.

22.12.2016 г.
гр. Велико Търново

Автор на становището:.....
Проф. д-р Даниела Йорданова